

Historia Klubu Turystyki Aktywnej PTTK PASAT w Końskich

Lata 1985 - 2005

Tekst przygotowany przez Wojciecha Paska na obchody XX-lecia Klubu.

Rozpoczęcie oficjalnej działalności Klubu poprzedziły niemal roczne zabiegi o powstanie nowego ogniwa PTTK. Zawiązała się grupa inicjatywna, której dodatkowym zainteresowaniem oprócz krajoznawstwa była rekreacja, a konkretnie jogging. Poszukiwano jednostki, która zechciałaby objąć swoją opieką grupę zapaleńców, pragnących za wszelką cenę aktywnie spędzać swój wolny czas. Wybór pierwotnie padł na Ośrodek Sportu i Rekreacji. Jeszcze w roku 1984 dzięki pomocy ówczesnego dyrektora Wydziału Kultury Fizycznej i Turystyki Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach doszło do powstania przy OSiR Amatorskiego Klubu Biegacza. Klub zarejestrowany został podczas Forum w Toruniu jako członek- współzałożyciel Centralnego Klubu Biegacza z siedzibą w Warszawie. Pierwszy wspólny start PTTK-owców odbył się 28 kwietnia 1985 roku w Tarnobrzegu, podczas Ogólnopolskiego Biegu Siarkowca. Jeszcze tego samego roku biegacze reprezentowali Klub w kilku ogólnopolskich biegach, m.in. w Warszawie, Tychach, Legionowie, Otwocku, Stalowej Woli, Piotrkowie Trybunalskim i Pomiechówku.

Zakup każdego wyposażenia poprzedzony musiał być zdobyciem odpowiednich znajomości, a następnie, jeszcze długim oczekiwaniem na pojawienie się na rynku upragnionego towaru. Podobnie było z zaopatrzeniem w żywność. System kartkowy lat osiemdziesiątych powszechnie zniechęcał turystów do snucia planów na kilkudniowe wyjazdy poza miejsce zamieszkania. Tym bardziej cieszyły, odważne programowo jak na owe czasy i bardzo udane obozy rowerowe dla młodzieży licealnej. Począwszy od 1986 roku i wypadu na Jurę Krakowsko-Częstochowską w kolejnych latach członkowie koła mogli zwiedzić dokładnie niemal całe województwo kieleckie, Rostocze z Wyżyną Lubelską, Podlasie, Warmię i Mazury. Byli nad Bałtykiem i w Beskidach.

Po takich doświadczeniach, podczas Walnego Zebrania w dniu 29 listopada 1988 roku przekształcono dotychczasowe koło w Klub Turystyki Kolarskiej PTTK i nadano mu nazwę „Pasat” od wiatrów równikowych i od marki rowerów na których odbywano swoje podróże. Zebrane przez kilka lat doświadczenia pozwoliły na śmielsze plany.

W latach 1989-92 odbyły się trzy wyprawy rowerowe: „Szlakiem zamków w Czechosłowacji”, „Cykloeuropa '91” oraz „Italia'92” podczas których cykliści zrzeszeni w Klubie zwiedzili kilkanaście państw m.in. odwiedzając ich stolice : Berlin, Amsterdam, Brukselę, Paryż, Luksemburg, Pragę, Bratysławę, Budapeszt, Wiedeń, Rzym, Lubianę, Zagrzeb, a także śródziemnomorskie wyspy – Sycylię, Sardynię i Korsykę.

Równoległe do zagranicznych wyjazdów organizowano wycieczki piesze i rowerowe po Ziemi Koneckiej i regionie świętokrzyskim, zdobywając jednocześnie przeróżne odznaki turystyki kwalifikowanej oraz krajoznawcze. We wspomnianym tylko okresie członkowie Klubu zdobyli w sumie 134 odznaki, w tym m.in.: 31 brązowych, 15 srebrnych, 3 małe złote oraz 2 duże srebrne KOT, 14 odznak Rajd Dookoła Polski, 12 brązowych i 3 srebrne „Szlakami Tysiąclecia po Ziemi Kieleckiej, 28 odznak Przyjaciół Schronisk Młodzieżowych oraz wiele innych jak OTP, GOT, Turysta Świętokrzyski, Miłośnik Rostocza

W licznych, sobotnio-niedzielnym wycieczkach rowerowych mogły brać udział jedynie osoby znające przepisy ruchu drogowego. Dlatego też Klub wspólnie z „Kaesemkiem” i Powiatową Komendą Policji przeprowadził kilkanaście szkoleń na kartę rowerową, które ukończyło ponad pół tysiąca dzieci z terenu całego miasta. Zakończenie większości z tych kursów odbywało się podczas wielkich festynów z okazji Dnia Dziecka i połączone było z udziałem w rowerowych torach przeszkód oraz organizacją innych konkursów sprawnościowych i biegów dla przedszkolaków.

Nie brakowało chętnych do udziału w akcji „Łysogóry – czyste góry”, ogłoszonej przez ZW PTTK w Kielcach. Dziś to samo porządkowanie szlaków turystycznych i miejsc biwakowych odbywa się pod hasłem „Sprzątanie Świata”.

Z przeprowadzanych imprez istnieje bogata dokumentacja fotograficzna. Podczas rajdów, obozów i wypraw rowerowych wykonano kilka tysięcy slajdów i zdjęć. Materiały te wykorzystywane są podczas prelekcji krajoznawczych oraz spotkań z dziećmi i młodzieżą w koneckich szkołach.

Gośćmi Klubu podczas ogólnodostępnych spotkań organizowanych w „Kaesemku” byli znani w regionie historycy i krajoznawcy, m.in. : prof. dr hab. Adam Massalski, Jerzy Kapuściński - posiadający obecnie godność członka honorowego PTTK, czy nie żyjący już, wieloletni wiceprezes koneckiego oddziału, historyk Andrzej Fajkosz. Przygotowywana w Klubie młodzież brała kilkakrotnie udział w eliminacjach wojewódzkich imprez turystycznych pn. „Rowerem Wszędzie” oraz Ogólnopolskiego Turnieju Turystyczno-Krajoznawczego, zajmując w województwie czołowe miejsca, zarówno w gronie szkół podstawowych jak i średnich. Efektem zaangażowania naszych działaczy i osiągniętych wyników było kilkakrotne powierzenie przez ZW PTTK oraz RW LZS” organizacji tych imprez „Pasatowi” .

Klub równolegle do imprez rowerowych przeprowadzał wiele wycieczek pieszych, a także przeróżnych imprez rekreacyjnych i patriotyczno-obronnych. Działając wspólnie z Zarządem Miejskim Ligi Obrony Kraju organizowane były zawody sprawnościowo-obronne, podczas których młodzież m.in. miała okazję do sprawdzenia swoich umiejętności strzeleckich. Mimo upływającego czasu. oraz zmian jakie zaszły w kraju i najbliższym otoczeniu popularność niektórych, sprawdzonych form pracy nie słabła. Przez kilkanaście kolejnych lat członkowie Klubu przeprowadzali akcję „Mikołaj gościem Twojego dziecka”, odwiedzając ponad 550 rodzin.

„Pasat” organizował liczne turnieje i ogólnodostępne zawody sportowo-rekreacyjne, jak : turnieje dzikich drużyn piłkarskich na stadionie przy ul. Południowej, turnieje warcabowe i tenisa stołowego, a także hali sportowej MKS Końskie. Setki osób szukało szczęścia w loteriach fantowych uatrakcyjniających festyny na Osiedlu Warszawska. Wyłanialiśmy laureatów konkursów: wiedzy krajoznawczej oraz piosenki turystycznej. W dużej mierze imprezy te były przeprowadzane były dzięki uprzejmości kierownictwa oraz instruktorów Klubu „Kaesemek”.

Odrębną formę działalności stanowiły wycieczki autokarowe po regionie świętokrzyskim. Odbywały się one cyklicznie przy okazji ferii zimowych i wakacji. Nie brakowało chętnych do udziału w krótkich wypadach po najciekawszych, mało znanych zakątkach naszej Ziemi Koneckiej. W większości obsługiwane były one przez przewodników świętokrzyskich zrzeszonych w „Pasacie”. Z myślą o nawiązaniu kontaktów ze zbieraczami staroci i gromadzeniu eksponatów do Muzeum Ziemi Koneckiej przez kilka lat, dwa razy w miesiącu, w „Kaesemku” organizowali oni giełdy kolekcjonerskie.

Nie malała przez całe dwadzieścia lat aktywność klubowych joggerów, którzy reprezentowali Końskie na trasach biegowych niemal całej Polski uczestnicząc w niezliczonej ilości imprez długodystansowych. Startowali oni m.in. w kilkunastu Mistrzostwach Polski w biegu maratońskim, wszystkich dotychczasowych Warszawskich Maratonach Pokoju, supermaratonach na 100 km. w Kaliszu, Wałbrzychu, Boguszowie -Gorcach i Puszczy Kampinoskiej, Górach Świętokrzyskich, a nawet w biegach 24-godzinnych. Do zaliczonych przez nich należą również największe w Europie biegi maratońskie, m.in. w: Londynie, Wiedniu, Rzymie, Berlinie, Paryżu, Madrycie, Lizbonie i w Grecji na historycznej trasie z Maratonu do Aten. Smaku ukończenia biegu na klasycznym dystansie 42 km. 195 m. spośród klubowiczów zaznali: Bogdan Kozubski, Wojciech Bukowski, Krzysztof Kos, Janusz Salata, Józef Piwowarczyk, Marian Bukowski, Sylwester Kurek, Leszek Stachura, Grzegorz Krakowiak, Grzegorz Malicki, Włodzimierz Wojciechowski, Piotr Bańbura i Wojciech Pasek. Obok doświadczonych maratończyków swoich sił na trasach biegowych próbowało wielu młodszych klubowiczów.

(m.in. Paweł Malicki, Maciek, Monika i Kasia Paskowie ...) Oprócz imprez własnych Klub początkowo włączył się do organizacji rajdów Oddziału PTTK, by po zdobyciu odpowiedniego doświadczenia przejąć niemal całkowicie ciężar związany z ich przeprowadzaniem. Nie wymagają specjalnej reklamy Rajdy Bab, znane doskonale od 30 lat nie tylko w województwie. Stałych uczestników posiadają również styczniowe „Rajdy Zimowe” (w przyszłym roku odbędzie się już XX edycja), „Nocne Majówki” oraz przeprowadzane wspólnie z zaprzyjaźnionym Oddziałem PTTK w Żarnowie „Rajdy Niepodległości”. Do tradycji klubowej należą otwarcia sezonu turystycznego. Odbývają się bez względu na warunki pogodowe, zawsze w pierwszej połowie stycznia. Polegają na penetrowaniu pieszo okolic Końskich i kończą się degustacją, przygotowywanej w plenerze, na ognisku, gorącej kaszanki o wyjątkowym smaku.

Dzięki współpracy z wolontariuszami z innych stowarzyszeń i organizacji, m.in. : Wiesławem Rożejem z ŚÓZLA w Kielcach, Dariuszem Kosem z ZW SZS w Kielcach, Leszkiem Krakowiakiem pracującym obecnie w Rudzkim Klubie Sportowym w Łodzi, Witoldem Fitasem z z KS „Olimp” w Końskich z powodzeniem przeprowadzają jedną z największych imprez sportowo-rekreacyjnych w województwie – Masowe Biegi Uliczne z okazji rocznicy uchwalenie Konstytucji 3 Maja. Na przestrzeni 16 lat ich programy wzbogacane były różnymi oryginalnymi propozycjami, jak : biegi dla VIP-ów, konkurencje małżeńskie, wyścigi na łyżworolkach, czy ostatnio biegi rekreacyjne dla wszystkich chętnych. Zawody gromadzą na starcie blisko 800 uczestników, wśród których można było znaleźć wyjątkowych uczestników - gości honorowych w osobach Posła na Sejm RP, Przewodniczącego Rady Powiatu, Starostę Koneckiego, kolejnych Przewodniczących Rady Miejskiej czy Burmistrzów Miasta i Gminy.

Dużymi przedsięwzięciami organizacyjnymi przeprowadzanymi wspólnie z Oddziałem PTTK na zlecenie dyrekcji szkół były rajdy szkolne i rajdy gimnazjalistów, gromadzące często nawet po 800 uczestników.

Pasat miał swój udział w organizacji wielu imprez centralnych, współpracując z wieloma oddziałami PTTK w województwie świętokrzyskim i łódzkim. Szczególną rangę i wyjątkowy charakter przeprowadzane w Sielpi, wielodniowe Ogólnopolskie Złoty Przodowników Turystyki Kolarskiej w 2002 roku oraz Przodowników Turystyki. Pieszwej w roku 2003.

Udało się „Pasatowi” wypromować Konecki Maraton Pieszwy na 50 km. Impreza stała się znana i ceniona w całym kraju. Gromadzi na starcie ok. 130-150 osób, wśród których od kilku lat znaleźć można gości ze Słowacji, w tym super sympatycznego Dezidera Ferency z Martinu oraz piechurów z zaprzyjaźnionego Klubu Turystów Słowackich w Považskiej Tepli. Wychodząc naprzeciw zapotrzebowaniom spragnionych przygód turystom i joggerom od 5 lat Klub wspólnie z Oddziałem organizuje „Koneckie Setki” - supermaratony piesze na 100 km. Impreza zdobywa coraz większą popularność. Spośród 91 osób podejmujących próbę pokonania 100 km. sztuka ta udała się do tej pory 68 twardzielim, w tym 8 którzy pokonali ten dystans pięciokrotnie.

Największym szlagierem ostatnich lat były organizowane wspólnie z firmą RISK z Łodzi i OSiR-em „mBank eXtreme Maratony”. Impreza zapoczątkowana została z udziałem Roberta Korzeniowskiego w 2001 roku kiedy to na wahadłowej trasie pomiędzy Sielpią i Końskimi podążyło 445 piechurów. Nieobecność mistrza olimpijskiego w następnych latach wróżyła jej upadek, lecz po zwiększeniu oferty programowej o rowery i bieg przygodowy stało się inaczej. W roku ubiegłym w czterech konkurencjach na starcie stanęło 810 osób, a wszystkie dotychczasowe edycje ukończyło w sumie 3145 biegaczy, kolarzy i chodźarzy. Nadal sporą popularnością cieszą się Koneckie Maratony Rowerowe Odbývło się już 11 edycji imprezy, kiedyś adresowanej wyłącznie do wytrawnych kolarzy. Niektórzy pamiętają doskonale super ekstremalne warunki pokonując dystans ponad 300 kilometrów w ulewnym deszczu do Warszawy i z powrotem. Obecne propozycje są bardziej dostosowane do możliwości i formy uczestników. W imprezie z powodzeniem może wziąć udział zarówno przygotowany do wysiłku kolarz jak i „niedzielny” turysta na rekreacyjnym, krajoznawczym dystansie.

W ostatnich latach w Klubie położono duży nacisk na podwyższanie swoich kwalifikacji poprzez organizację szkoleń i udział w wielu kursach. Tu bardzo pomocny okazała się Oddział Świętokrzyski w Kielcach z którym niemal wzorcowo układa się nam współpraca. Byliśmy inicjatorami przeprowadzenia dwóch kursów Organizatora Turystyki połączonych ze zdobyciem uprawnień kierownika wycieczek szkolnych i obozów wędrownych. Kursy te ukończyło w sumie 232 osoby, głównie nauczycieli z terenu całej gminy i powiatu koneckiego. Zorganizowano również szkolenie o zasięgu wojewódzkim znakarzy szlaków nizinnych. Pełniąc obowiązki gospodarza działacze Klubowi gościli w Sielpi między innymi w 1998 roku uczestników obchodów wojewódzkich Światowego Dnia Turystyki, szkolenia organizatorów turystyki aktywnej o zasięgu wojewódzkim, wspólnie z Oddziałem w Żarnowie uczestników wyjazdowego posiedzenia Komisji Turystyki Pieszej Zarządu Głównego PTTK. Dzięki aktywności szkoleniowej znacznie wzrosła ilość kadry programowej w Klubie.

W swoim gronie posiadamy :

- 4 przewodników świętokrzyskich
- 6 znakarzy nizinnych szlaków pieszych
- ... znakarzy szlaków rowerowych
- 16... organizatorów turystyki
- 1 przewodnika turystyki górskiej
- 3 przewodników turystyki pieszej
- 3 przewodników turystyki kolarskiej
- 3 informatorów turystycznych
- 3 instruktorów krajoznawstwa regionu
- 6 strażników ochrony przyrody
- 12 kierowników wycieczek szkolnych i obozów wędrownych
- 1 pilota wycieczek

Spełniają się oczekiwania i nadzieje turystów w zakresie bezpiecznego wędrowania.

Znakarze z „Pasata” budowali i odnawiali szlaki turystyczne. W naszych działaniach kluczowe znaczenie miało finansowanie projektów przez Urząd Marszałkowski w Kielcach. Dzięki pomocy pracowników Departamentu Edukacji, Kultury, Sportu i Turystyki z członkiem Zarządu Województwa Jackiem Kowalczykiem na czele udało się nam wytyczyć w ostatnich latach aż 234 kilometry nowych szlaków, w tym 125 pieszych oraz 109 km. rowerowych. Na Ziemi Koneckiej przebiegają obecnie 4 piesze i 4 rowerowe szlaki. Te w Dolinie Krasnej powstały w efekcie współpracy z kol. Zbigniewem Fijewskim przy udziale środków finansowych pochodzących z Funduszu Środowiska ONZ. Dziś w Maleńcu otworzymy oficjalnie konecki odcinek niebieskiego szlaku rowerowego, który docelowo ma przebiegać z Berlina do Lwowa.

Ważnym dla każdego turysty przebywającego w regionie koneckim było wydanie w 1996 roku pierwszego przewodnika turystycznego „Końskie i okolice”, a w cztery lata później kolejnej pozycji „Ziemia Konecka”. Członkowie naszego Klubu byli współautorami tych wydawnictw. Byliśmy inicjatorami powstania regionalnej odznaki krajoznawczej „Turysta Ziemi Koneckiej”, która wręczana jest uroczyście podczas większych imprez

turystycznych. Do końca ub. roku Oddział konecki przyznał 648 odznak, w tym : 376 brązowych, 237 srebrnych i 36 złotych. Dzięki gościnności Urzędu Marszałkowskiego w Kielcach oraz uprzejmości naszych przyjaciół z Regionalnej Organizacji Turystycznej Województwa Świętokrzyskiego oraz IT przy Starostwie Powiatowych w Kielcach mamy okazje zaistnieć na największych targach turystycznych w Polsce. Mieliśmy swojego przedstawiciela na XV i XVI Zjeździe PTTK, jakie odbyły się w Warszawie (2001, 2005) oraz w Gnieźnie na V Kongresie Krajoznawstwa Polskiego (2000 r.) Przyniśliśmy się w ogromnym stopniu do powstania Izby Pamięci i Tradycji Ziemi Koneckiej , która została uroczystie otwarta przy Oddziale PTTK w dniu 24 stycznia 2004 roku. Izba powstała dzięki naszemu wspólnemu zaangażowaniu. Jej ekspozycję w zdecydowanej większości tworzą przedmioty i dokumenty przekazane przez członków Klubu.

Podsumowując 20 letni okres działalności Klubu można stwierdzić, iż wiele wspólnych działań na stałe wpisało się w oblicze miasta i regionu. Rośnie grono przyjaciół PTTK. Działacze starają się być jak najbardziej gościnni. Traktować wszystkich pogodnie i z sercem. Pragną, aby uczestnicy wszystkich imprez wielokrotnie wracali na Ziemię Konecką i czuli się na niej jak najlepiej.

Praca w służbie turystyki i krajoznawstwa regionu potrafi być ciężka, ale potrafi też przynieść wiele zadowolenia i satysfakcji. Działacze z „Pasata” wykonują ją społecznie : kosztem czasu wolnego, kosztem swoich rodzin, a często dosłownie - kosztem budżetu domowego. Działania takie prowadzą nieprzerwanie i z zapałem od 20 lat. Przez Klub przewinęło się ponad 170 osób, pozostawiając w nim część swojego aktywnego życia.

Za lata trudnej, społecznej pracy, niejednokrotnie niewdzięcznej, za poświęcenie mnóstwa czasu i energii oraz za tworzenie niezwyklej atmosfery podczas imprez turystycznych należą im się słowa podziękowania.